

Tantárgy:	Történelem
------------------	------------

Évfolyam:	7.
------------------	----

Időkeret:	2	óra/hét	72	óra/év
------------------	---	----------------	----	---------------

Témakörök óraszámjai:

Témakör neve	Javasolt óraszám
A modern kor születése	5
A dualizmus kora: felzárkózás Európához	6
Az első világháború és következményei	10
Totális diktatúrák	5
A Horthy-korszak	8
A második világháború	10
A megosztott világ	5
Magyarország a II. világháború után	8
Rendszerezés, mérés-értékelés	4
Összes óraszám	72

TÉMAKÖR: A modern kor születése

ÓRASZÁM: 5 óra

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok	Fejlesztési feladatok
A nemzeti eszme és a birodalmak kora	<ul style="list-style-type: none"> A nemzeti eszme és a nemzetállamok Európája. A világ nagyhatalmai és ellentétek a 20. század kezdetén. Gyarmatbirodalmak a világ térképén. 	Fogalmak: nacionalizmus, liberalizmus, konzervativizmus, demokrácia, szocializmus, kommunizmus, keresztényszocializmus	<ul style="list-style-type: none"> A 20. század eleji nagyhatalmak azonosítása, és a korabeli világra gyakorolt hatásuk feltárása térképek és egyszerű ábrák segítségével.
Politikai eszmék: liberalizmus, konzervativizmus, szocializmus Az ipari forradalom második	<ul style="list-style-type: none"> A liberalizmus. A konzervativizmus. A szocializmus és kommunizmus eszméje. 	Személyek: Bismarck, Marx, Edison	<ul style="list-style-type: none"> A politikai eszmék

szakasznak feltalálói és találmányai.	<ul style="list-style-type: none"> keresztényszocializmus. nemzetállamok a Balkánon, <ul style="list-style-type: none"> közdelem a gyarmatokért, nagyhatalmi politika a 20.sz. elején szövetségi rendszerek és katonai tömbök kialakulása 	<p>Kronológia: 1871 Németország egyesítése.</p> <p>Topográfia: Németország, Olaszország, Brit Birodalom, Amerikai Egyesült Államok, Japán.</p>	<p>legjellemzőbb gondolatait megjelenítő néhány egyszerű és rövid forrás értelmezése.</p> <ul style="list-style-type: none"> Korabeli felfedezések, újítások, találmányok. Ezek működésének elvei. A 19. századi politikai eszmék céljainak és jellemzőinek rendszerezése.
---------------------------------------	---	--	--

TEVÉKENYSÉGEK

- Németország területi egyesítés előtt és utáni térképének összehasonlítása, értékelése.
- Magyarázatok keresése és azok megvitatása egyes államok létrejöttének és megerősödésének okaira (pl. Amerikai Egyesült Államok).
- Ismerkedés nemzeti jelképekkel (zászlók, himnuszok).
- Összehasonlító táblázat készítése a korszak politikai eszméiről.
- A tudományos és a technikai fejlődés pozitív és negatív oldalát megismerése, megértése.

TÉMAKÖR: A dualizmus kora: felzárkózás Európához

ÓRASZÁM: 6 óra

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok	Fejlesztési feladatok
A modernizálódó Magyarország	<ul style="list-style-type: none"> Magyar feltalálók és találmányok, az ipar fejlődése. Vasútépítés, folyószabályozás. Egy világváros kiépülése – az urbanizáció Budapest példáján. 	<p>Fogalmak: közös ügyek, dualizmus, MÁV, Millennium, emancipáció, urbanizáció, gazdasági válság,</p>	<ul style="list-style-type: none"> A millenniumi Budapest bemutatása. A dualizmus kori vidék és város lakóinak és életmódjának bemutatása. A 20. század eleji és korunk életmódja

<p>A millenniumi Magyarország</p>	<ul style="list-style-type: none"> • A soknemzetiségű ország. • A zsidó emancipáció, a hazai zsidóság szerepe a magyarországi modernizációban. • A cigányság helyzete, hagyományos mesterségek. • A millenniumi ünnepek. • A legjelentősebb kulturális alkotások. 	<p>migráció, parlamentarizmus</p> <p>Személyek: Andrássy Gyula.</p> <p>Kronológia: 1896 a Millennium.</p> <p>Topográfia: Budapest.</p>	<p>közötti különbségek azonosítása.</p> <ul style="list-style-type: none"> • A korszak gazdasági és technikai fejlődésének bemutatása. • A korszak ipari fejlődésének nyomon követése diagramok, táblázatok segítségével. • A családok eltérő helyzete, életszínvonala a XIX. század végén.
-----------------------------------	--	--	--

TEVÉKENYSÉGEK

- Képes beszámoló (prezentáció) készítése a korszak valamely jeles magyar tudósáról, feltalálójáról.
- Képek gyűjtése a dualizmus kori társadalmi csoportok és nemzetiségek életéről.
- Képgyűjtemény (tabló) összeállítása a millenniumi Budapestről internetes források alapján.
- A dualista rendszer államszerkezeti ábrájának elkészítése, és magyarázata.
- Beszámoló a millenniumi eseményekről a kor fény- és árnyoldalait is bemutatva.
- A századforduló magyar építészeti emlékei és legismertebb festői (pl. Rippl-Rónai József, Csontváry Kosztka Tivadar).

TÉMAKÖR: Az első világháború és következményei

ÓRASZÁM: 10 óra

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok	Fejlesztő feladatok
<p>Az első világháború, Magyarország a háborúban</p>	<ul style="list-style-type: none"> • A halálos lövés: a világháború kirobbanása. • A hadviselő felek: az antant és a központi hatalmak. • Az állóháború. • Magyarok a világháborúban. • A hátszág megpróbáltatásai. • Lenin és a bolsevik hatalomátvétel. 	<p>Fogalmak: antant, központi hatalmak, front, állóháború, hátszág, bolsevik, tanácsköztársaság, vörösteror, fehér különítményes megtorlások, kisantant.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • A fontosabb hadviselő országok csoportosítása a szövetségi rendszerek szerint. • Az első világháborús hadviselés összehasonlítása a korábbi háborúkéval. • A háborús körülményeket bemutató különböző

Magyarország 1918–1919-ben	<ul style="list-style-type: none"> • A forradalmi kísérlet – elhibázott kül- és katonapolitika. • Magyarország megszállásának folyamata. • A tanácsköztársaság hatalomra kerülése és bukása. • Az ellenforradalom. 	<p>Személyek: Tisza István, Lenin, Károlyi Mihály, Horthy Miklós.</p> <p>Kronológia: 1914–1918 az első világháború, 1917 a bolsevik hatalomátvétel, 1920. június 4. a trianoni békediktátum.</p> <p>Topográfia: Szarajevó, Szerbia, Doberdó, Kárpátalja, Felvidék, Délvidék, Burgenland, Erdély, Csehszlovákia, Jugoszlávia, Románia, Ausztria.</p>	<p>típusú források gyűjtése, feldolgozása.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Európa háború előtti és utáni térképének összehasonlítása, a változások értelmezése. • A történelmi Magyarország szétesésének bemutatása térképen az elcsatolt területek történelmi megnevezésével. • Vélemény megfogalmazása a történelmi Magyarország felbomlásának okairól. • A trianoni békediktátum területi és demográfiai következményeinek értékelése.
A trianoni békediktátum	<ul style="list-style-type: none"> • A Párizs környéki békék alapelvei, a vesztesek büntetése. • A trianoni békediktátum – a megcsonkított Magyarország. • Magyarország területi, népességi és gazdasági veszteségei. • A kisantant. 		

TEVÉKENYSÉGEK

- Vita a háború okairól.
- Grafikonok, táblázatok elemzése a háború legfontosabb adatairól (pl. résztvevők száma, veszteségek, háborús kiadások, fegyverek száma stb.).
- Első világháborús emlékhelyek és emlékművek, sírhelyek feltérképezése és felkeresése a lakóhelyen és környékén.
- Első világháborús katonadalok gyűjtése és eléneklése.
- Trianon a gyermek szemével – kortárs visszaemlékezések felkutatása és megbeszélése.
- Az első világháború utáni békék történelmi következményei, és az abból eredő újabb konfliktusok felismerése.
- Statisztikák összevetése (pl. az európai nagyhatalmak és gyarmataik – területük, népességük, ásványkincseik alapján. Az 1920 előtti és utáni földrajzi, gazdasági adatok).

TÉMAKÖR: Totális diktatúrák

ÓRASZÁM: 5 óra

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok	Fejlesztési feladatok

A kommunista Szovjetunió	<ul style="list-style-type: none"> • Lenin és Sztálin diktatúrája. • Az államosítás. • A terror és a munkatáborok. 	Fogalmak: személyi kultusz, GULAG, totális állam, nemzetiszocializmus, antiszemitizmus, fasizmus.	<ul style="list-style-type: none"> • A kommunista Szovjetunió és a nemzetiszocialista Németország jellemzőinek azonosítása képi és szöveges forrásokban.
A nemzetiszocialista Németország	<ul style="list-style-type: none"> • A nemzetiszocializmus: fajelmélet és antiszemitizmus. • A náci hatalomátvétel, a hitleri diktatúra és terror. • A hitleri Németország terjeszkedése: Ausztria és Csehszlovákia. 	Személyek: Sztálin, Hitler. Kronológia: 1933 a náci hatalomátvétel. Topográfia: Szovjetunió, Szibéria (munkatáborok).	<ul style="list-style-type: none"> • A totális diktatúrák összehasonlítása (pl. jelképek, ideológiák, hatalmi eszközök). • Érvelés a 20. század kirekesztő ideológiáival szemben.
A Párizs környéki békék. Európa új arca. A gazdasági világválság hatásai.			

TEVÉKENYSÉGEK

- GULÁG táborok és a náci koncentrációs táborok helyszíneinek térképen való azonosítása.
- A gazdasági világválság magyarázata, összehasonlítása napjaink gazdasági folyamataival.
- Diagramok készítése (pl. termelési és munkanélküliségi adatokból).
- Film vagy filmrészletek megtekintése a nemzetiszocialista és/vagy a kommunista diktatúráról.

TÉMAKÖR: A Horthy-korszak

ÓRASZÁM: 8 óra

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok	Fejlesztési feladatok
A politika irányai	<ul style="list-style-type: none"> • Horthy, a kormányzó. • Antikommunizmus és revíziós törekvések. • A politikai antiszemitizmus. • Bethlen István miniszterelnöksége. • Külpolitikai kényszerpályák. 	Fogalmak: revízió, numerus clausus, pengő. Személyek: Teleki Pál Bethlen István, Gömbös Gyula Klebelsberg Kuno, Szent-Györgyi Albert.	<ul style="list-style-type: none"> • A Horthy-korszak gazdasági, kulturális, politikai és társadalmi eredményeinek és problémáinak felidézése. • Az antiszemitizmus megnyilvánulásainak azonosítása források alapján. • Magyarország külpolitikai céljainak és
Gazdasági, társadalmi és	<ul style="list-style-type: none"> • Gazdasági eredmények. A revíziós politika első sikerei. 		

kulturális fejlődés	<ul style="list-style-type: none"> • Az oktatás, a kultúra és a tudomány néhány kiemelkedő képviselője. • Társadalmi rétegződés és érintkezési formák Magyarországon. • Életmód, szabadidő, sport. <p>A Horthy-korszak jellegzetességei. Megkülönböztetés, kirekesztés</p>	Kronológia: 1920–1944 a Horthy-korszak. Bécsi döntések	<p>lehetőségeinek bemutatása.</p> <ul style="list-style-type: none"> • A revízió határmódosításainak nyomon követése, térképek és táblázatok segítségével. • A társadalmi változások bemutatása szöveges és képi források alapján. • A korszak egy kiemelkedő személyiségének bemutatása.
---------------------	---	--	--

TEVÉKENYSÉGEK

- Vázlatkészítés idézetek és képi források felhasználásával a Horthy-korszak társadalmáról.
- Képes beszámoló (prezentáció) készítése a korszak jeles személyiségeinek egyikéről.
- Plakátok, korabeli történetek, versek, dalok gyűjtése a revíziós törekvésekről.
- Fotók, illusztrációk gyűjtése az ipar (közlekedés) modernizációjáról.
- Képek gyűjtése az oktatás, a tudomány, a sportélet új intézményeiről.
- Információk gyűjtése, grafikonokból, táblázatokból, szöveges forrásokból (pl. a Magyarországra nehezedő háború utáni terhekről).
- Korabeli képi információforrások feldolgozása (pl. plakátok, képeslapok, újságillusztrációk).
- A kor helyi és lakóhely környéki építészeti emlékeinek felkeresése.

TÉMAKÖR: A második világháború

ÓRASZÁM: 10 óra

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok	Fejlesztési feladatok
Háború földön, tengeren és levegőben.	<ul style="list-style-type: none"> • A hadviselő felek: a tengelyhatalmak és a szövetségesek. • Sztálin-Hitler paktum, kezdeti német sikerek. • A háború európai frontjai és a csendes-óceáni hadszíntér. • Fordulatok a háborúban: Sztálingrád és Normandia, Berlin, az atombomba. • Európa felosztása. 	Fogalmak: tengelyhatalmak, szövetségesek, bécsi döntések, nyilasok, totális háború, holokauszt, gettó, deportálás, koncentrációs tábor, zsidótörvények.	<ul style="list-style-type: none"> • A nemzetiszocialista Németország és a kommunista Szovjetunió szerepének feltárása a háború kiobbantásában. • A második világháború fordulópontjainak felidézése. • A háború fegyvereinek és

Magyarország a világháború idején	<ul style="list-style-type: none"> • A revíziós eredmények • A Szovjetunió elleni háború – a 2. magyar hadsereg a Donnál. • Német megszállás. • A kiugrási kísérlet és a nyilas hatalomátvétel. • A hadszíntérré vált Magyarország. 	Személyek: Franklin D. Roosevelt, Churchill, Teleki Pál, Szálasi Ferenc, Salkaházi Sára, Raul Wallenberg	borzalmainak bemutatása különböző források alapján.
A háború borzalmi	<ul style="list-style-type: none"> • A totális háború. • A világháború fegyverei. • A hátszág szenvedései. • Az ellenállás formái. • A bombázások és városi harcok – Budapest példáján. • A hátszág szenvedései. 	Kronológia: 1939–1945 a második világháború, 1941. június a Szovjetunió megtámadása, 1944. március 19. Magyarország német megszállása, 1945. április a háború vége Magyarországon.	<ul style="list-style-type: none"> • Magyarország területi változásait és világháborús részvételét, valamint a második világháború főbb eseményeit bemutató térképek értelmezése. • A magyar külpolitika háború előtti és alatti törekvéseinek és mozgásterének bemutatása. • Ítélet megfogalmazása a második világháborús népiirtásokról és háborús bűnökről.
A holokauszt	<ul style="list-style-type: none"> • A náci koncentrációs és megsemmisítő táborok. • Az európai és magyarországi zsidótörvények. • Kísérlet az európai és a magyar zsidóság és cigányság elpusztítására. • Áldozatok és bűnösök, felelősség és embermentés: néhány kiemelkedő példa. 	Topográfia: Sztálingrád, Normandia, Hiroshima, Donkanyar, Auschwitz.	<ul style="list-style-type: none"> • A magyar honvéd helytállásának felidézése források alapján. • Példák gyűjtése az ellenállás és embermentés formáira.

TEVÉKENYSÉGEK

- Képek gyűjtése a német haderő és a szövetségesek magyarországi pusztításának eszközeiről és helyszíneiről.
- Ismeretek szerzése és megvitatása a holokauszt történetét feldolgozó gyűjtemények, online adatbázisok segítségével (pl. látogatás a Holokauszt Emlékközpontban).
- A holokausztról szóló visszaemlékezések, irodalmi és filmfeldolgozások egy-egy részletének megbeszélése.
- Önálló ismeretszerzés, majd beszámoló filmek alapján.
- Haditechnikai eszközök megismerése.
- Példák gyűjtése az ellenállás és embermentés formáira.
- Egy magyarországi embermentő tevékenységének megismerése és értékelése.
- Második világháborús emlékhelyek, emlékművek és sírhelyek feltérképezése és felkeresése a lakóhelyen és környékén.

TÉMAKÖR: A megosztott világ

ÓRASZÁM: 5 óra

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok	Fejlesztési feladatok
A hidegháború	<ul style="list-style-type: none"> A kétpólusú világ – a vasfüggöny leereszkedése. Németország kettéosztása. Fegyverkezési verseny a Szovjetunió és az Amerikai Egyesült Államok között. Válsággócok és fegyveres konfliktusok a hidegháború korában. 	<p>Fogalmak: Egyesült Nemzetek Szervezete (ENSZ), hidegháború, vasfüggöny, berlini fal, szuperhatalom, Észak-atlanti Szerződés Szervezete (NATO), Varsói Szerződés, piacgazdaság, jóléti állam.</p> <p>Személyek: Hruscsov, Kennedy.</p> <p>Kronológia: 1947 a párizsi béke, a hidegháború kezdete, 1948 Izrael Állam megalapítása.</p>	<ul style="list-style-type: none"> A második világháború után kialakult világrendet bemutató térkép áttekintése és értelmezése. A nyugati demokrácia és a szovjet diktatúra összehasonlítása. A nyugati világ és a keleti blokk életkörülményeinek összehasonlítása. A hidegháború korabeli és a mai világhatalmi viszonyok összehasonlítása. A hidegháborús korszak alapvető jellemzőinek, történelmi szereplőinek azonosítása képek, szöveges források alapján.
A Nyugat	<ul style="list-style-type: none"> A nyugati demokrácia és piacgazdaság. A jóléti társadalom. Az új tömegkultúra kialakulása. 	<p>Topográfia: Berlin, Németországi Szövetségi Köztársaság (NSZK), Német Demokratikus Köztársaság (NDK), Észak- és Dél-Korea, Kuba.</p> <p>A NATO országok és a Varsói Szerződés tagállamainak azonosítása a térképen.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Gyűjtött információk értelmezése a hidegháború korának néhány világpolitikai válságáról (pl. Korea, Kuba, Berlin). Információk szerzése, rendszerezése és értelmezése a két szuperhatalom fegyverkezési versenyéről diagramok, táblázatok, képek és térképek segítségével. Információk szerzése a családok, gyermekek, nők helyzetéről, a mindennapi életről a kettéosztott világban.

TEVÉKENYSÉGEK:

- A jóléti állam jellemzőinek összegyűjtése és értékelése.
- Internetes és egyéb források alapján képes gyűjtemény összeállítása az új tömegkultúra jellemző tárgyairól, eseményeiről.
- Poszterek készítése a nyugati és keleti blokk országainak életmódjáról.
- Kiselőadás tartása egy hidegháborús konfliktusról.
- Érvek gyűjtése a globalizáció előnyeiről és veszélyeiről.

- Prezentációk készítése a korszak jellemző képzőművészeti, alkotásai, stílusirányzatai, köztéri szobrok, modern építészet témákban.

TÉMAKÖR: Magyarország a II. világháború után

ÓRASZÁM: 10 óra

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok	Fejlesztési feladatok
A kommunista diktatúra kiépítése Magyarországon	<ul style="list-style-type: none"> • Háborús pusztítás és szovjet megszállás, deportálások a szovjet munkatáborokba. • Bűnbakká tett németek és magyarok – kitelepítések, lakosságcsere. • Az 1945-ös és 1947-es választások. • Egypártrendszer, államosítás, diktatúra. 	<p>Fogalmak: személyi kultusz, malenkij robot, államosítás, tervgazdaság, koncepciók perék, Államvédelmi Hatóság (ÁVH).</p> <p>Személyek: Kovács Béla, Rákosi Mátyás, Mindszenty József, Nagy Imre, Rajk László</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Magyarország szovjet megszállása következményeinek felidézése. • A tömeges deportálások jellemzőinek azonosítása visszaemlékezések és egyéb források alapján. • A Rákosi-rendszer jellemzőinek, bűneinek azonosítása források, képek, filmrészletek alapján.
A Rákosi-diktatúra	<ul style="list-style-type: none"> • Az ÁVH működése. • A személyi kultusz. • Az egyházüldözés. • A tervgazdaság működése. 	<p>Kronológia: 1945 szovjet megszállás, választás Magyarországon, 1948–1956 a Rákosi-diktatúra.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • A határon túli magyarok megpróbáltatásainak bemutatása különböző források alapján.
Deportálások „békeidőben”	<ul style="list-style-type: none"> • A deportálások és üldözések okai. • A határon túli magyarok megpróbáltatásai: deportálások Csehszlovákiában; szovjet, román és jugoszláv munkatáborok. • Magyarországi kitelepítések és munkatáborok. 	<p>Topográfia: Recsk, Hortobágy, Duna-delta.</p>	

TEVÉKENYSÉGEK:

- Jelszavak, csasztuskák, viccek gyűjtése a Rákosi-diktatúra idejéből.

- Új iparvárosok azonosítása térképen.
- Egy játékfilm vagy filmrészlet megtekintése a korszakból vagy a korszakról.
- Saját vélemény megfogalmazása a Rákosi-diktatúráról.
- Kitelepítésekről, deportálásokról szóló visszaemlékezések részleteinek közös feldolgozása.
- Ismeret szerzése a diktatúrák történetéhez kapcsolódó emlékhelyek és múzeumok segítségével.
- A felszámolt polgári életforma és az új élet körülményeinek összehasonlítása.

FEJLESZTÉSI TERÜLETEK

TÖRTÉNELMI ISMERETEK

- be tudja mutatni a különböző korok életmódjának és kultúrájának főbb vonásait és az egyes történelmi korszakokban élt emberek életét befolyásoló tényezőket;
- ismeri az újkori és jelenkori magyar történelem kiemelkedő alakjait, cselekedeteiket, illetve szerepüket a magyar nemzet történetében;
- fel tudja idézni az újkori és jelenkori magyar történelem legfontosabb eseményeit, jelenségeit, folyamatait, és fordulópontjait a 1849-től napjainkig;
- képes felidézni a magyar nemzet honvédő és szabadságharcait, példákat hoz a hazaszeretet, önfeláldozás és hősiesség megnyilvánulásaira;
- tisztában van a 19. és 20. század fontosabb politikai eszméivel és azok hatásaival;
- ismeri és be tudja mutatni a 19. és 20. századi modernizáció gazdasági társadalmi és kulturális hatásait Magyarországon és a világban;
- ismeri az első és a második világháború legfontosabb eseményeit, jellemzőit, valamint napjainkra is hatással bíró következményeit;
- ismeri a nemzetiszocialista és a kommunista diktatúrák főbb jellemzőit, az emberiség ellen elkövetett bűneiket, ellentmondásaikat és ezek következményeit, továbbá a velük szembeni ellenállás példáit;
- felismeri a különbségeket a demokratikus és a diktatórikus berendezkedések között, érvel a demokrácia értékei mellett;
- felismeri, hogy a XX. században a két totalitárius diktatúra miképpen és milyen áldozatok árán alakította a világ, és benne Magyarország sorsát;
- ismeri a magyarság, illetve a Kárpát-medence népei együttélésének jellemzőit néhány történelmi korszakban, beleértve a határon kívüli magyarság sorsát, megmaradásáért folytatott küzdelmét, példákat hoz a magyar nemzet és a közép-európai régió népeinek kapcsolatára és együttműködésére.

ISMERETSZERZÉS ÉS FORRÁSHASZNÁLAT

- képes ismereteket szerezni személyes beszélgetésekből, tárgyak, épületek megfigyeléséből, olvasott és hallott, valamint a különböző médiumok által felkínált szöveges és képi anyagokból;
- megadott szempontok alapján, tanári útmutatás segítségével történelmi információkat gyűjt különböző médiumokból és forrásokból (könyvek, atlaszok, kronológiák, könyvtárak, múzeumok, médiatárak, filmek; nyomtatott és digitális, szöveges és vizuális források);
- képes élethelyzetek, magatartásformák megfigyelésére és értelmezésére;
- felismeri, hogy melyik szöveg, kép, egyszerű ábra, grafikon vagy diagram kapcsolódik az adott történelmi témához;

- képen, egyszerű ábrán, grafikonon, diagramon ábrázolt folyamatot, jelenséget saját szavaival le tud írni;
- képes egyszerű esetekben forráskritikát végezni, valamint különbséget tenni források között típus és szövegösszefüggés alapján;
- össze tudja vetni a forrásokban található információkat az ismereteivel, párhuzamot tud vonni különböző típusú (pl. szöveges és képi) történelmi források tartalma között;
- meg tudja vizsgálni, hogy a történet szerzője résztvevője vagy kortársa volt-e az eseményeknek;
- egyszerű következtetéseket von le, és véleményt tud alkotni különböző források hitelességéről és releváns voltáról.

TÁJÉKOZÓDÁS IDŐBEN ÉS TÉRBEN

- ismeri a nagy történelmi korszakok elnevezését és időhatárait, néhány kiemelten fontos esemény, jelenség és történelmi folyamat időpontját;
- biztonsággal használja az idő tagolására szolgáló kifejezéseket, történelmi eseményre, jelenségre, folyamatra, korszakra való utalással végez időmeghatározást;
- ismeretei segítségével időrendbe tud állítani történelmi eseményeket, képes az idő ábrázolására pl. időszalag segítségével;
- a tanult történelmi eseményeket, jelenségeket, személyeket, ikonikus szimbólumokat, tárgyakat, képeket hozzá tudja rendelni egy adott történelmi korhoz, régióhoz, államhoz;
- biztonsággal használ különböző történelmi térképeket a fontosabb történelmi események helyszíneinek azonosítására, egyszerű jelenségek, folyamatok leolvasására, értelmezésére, vaktérképen való elhelyezésére;
- egyszerű alaprajzokat, modelleket, térképvázlatokat (pl. települések, épületek, csaták) tervez és készít.

SZAKTÁRGYI KOMMUNIKÁCIÓ

- önállóan, folyamatos beszéddel képes eseményeket, történeteket elmondani, történelmi személyeket bemutatni, saját véleményt megfogalmazni;
- az általa gyűjtött történelmi adatokból, szövegekből rövid tartalmi ismertetőt tud készíteni;
- képes rövid fogalmazások készítésére egy-egy történetről, történelmi témáról;
- különböző történelmi korszakok, történelmi és társadalmi kérdések tárgyalása során szakszerűen alkalmazza az értelmező és tartalmi kulcsfogalmakat, továbbá használja a témához kapcsolódó történelmi fogalmakat;
- tud egyszerű vizuális rendezőket készíteni és kiegészíteni hagyományos vagy digitális módon (táblázatok, ábrák, tabló, rajzok, vázlatok) egy történelmi témáról;
- egyszerű történelmi témáról tanári útmutatás segítségével kiselőadást és digitális prezentációt állít össze és mutat be önállóan;
- egyszerű történelmi kérdésekről önálló, tárgyilagos véleményt tud megfogalmazni, állításait alátámasztja;
- meghallgatja és megérti - adott esetben elfogadja - mások véleményét, érveit;
- tanári segítséggel dramatikusan, szerepjáték formájában tud megjeleníteni történelmi eseményeket, jelenségeket, személyiségeket.

TÖRTÉNELMI GONDOLKODÁS

- adott történetben különbséget tud tenni fikatív és valós, irreális és reális elemek között;

- képes megfigyelni, értelmezni és összehasonlítani a történelemben előforduló különböző emberi magatartásformákat és élethelyzeteket;
- a történelmi eseményekkel, folyamatokkal és személyekkel kapcsolatban önálló kérdéseket fogalmaz meg;
- feltételezéseket fogalmaz meg történelmi személyek cselekedeteinek mozgatórugóiról, és adatokkal, érvekkel alátámasztja azokat;
- a történelmi szereplők megnyilvánulásainak szándékot tulajdonít, álláspontjukat azonosítja;
- önálló véleményt képes megfogalmazni történelmi szereplőkről, eseményekről, folyamatokról;
- társadalmi és erkölcsi problémákat azonosít adott történetek, történelmi események, különböző korok szokásai alapján;
- példákat hoz a történelmi jelenségekre, folyamatokra;
- a tanuló felismeri, hogy a háborút lezáró békéket kizárólag a győztesek érdekeinek megfelelően kötik meg;
- több szempontból képes megkülönböztetni a történelmi jelenségek és események okait és következményeit (pl. hosszú vagy rövid távú, gazdasági, társadalmi vagy politikai);
- felismeri, hogy az emberi cselekedet és annak következménye között szoros kapcsolat van.